

سیری بر

تاریخ نفت ایران

مؤلفان:

مهندس علیرضا اسلمی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

مهندس محمدمعین مهردادین

یادبیاچه:

حجت الاسلام دکتر علیرضا سلیمی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی و مدرس حوزه علمیه

نماینده و عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات دوره های هشتم و نهم مجلس شورای اسلامی

سرشناسه

: امیری، علیرضا، ۱۳۵۶-

عنوان و نام پدیدآور : سیری بر تاریخ نفت ایران / مولف علیرضا امیری، محمدمعین مهردادیان با دیباچه علیرضا سلیمی

مشخصات نشر

: تهران، کتاب آوا، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری

: ۱۴۲ ص. مصور

شابک

: ۳-۲۵۳-۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸-۹۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع

: نفت - ایران - قراردادها - تاریخ

موضوع

: نفت - ایران - صنعت و تجارت - تاریخ

شناسه افزوده

: مهردادیان، محمدمعین، ۱۳۷۱-

شناسه افزوده

: امیری، علیرضا، مقدمه نویسنده

رده بندی کنگره

: ۳۹۵-۸۱۱۹۲الف/۹۵۷۶HD

رده بندی دیویی

: ۳۳۸/۲۱۱۳۰۹۵

شماره کتابشناسی ملی : ۲۲۱۰۶۱۵

سیری بر تاریخ نفت ایران

انتشارات کتاب آوا

مؤلف:	مهندس علیرضا امیری - مهندس محمدمعین مهردادیان
ناشر	کتاب آوا
نوبت چاپ	اول ۱۳۹۵
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	ریال ۹۰۰۰۰
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۶۰۰-۳

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن بست حقیقت، پلاک ۲، طبقه ۲، واحد ۴
شماره های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگار: ۶۶۲۱۱۱۸۸

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام شهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، جنب دادگستری

تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

هرگونه کپی برداری و تهیه جزوه از متن کتاب، استفاده از طرح روی جلد و عنوان کتاب جرم است و متخلفان طبق قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

کتاب سیری بر تاریخ نفت ایران تألیف آقایان مهندس علیرضا امیری و مهندس محمدمعین مهردادیان بر روی بر بخشی از وقایع اتفاق افتاده در حوزه نفت کشورمان می باشد. از آنجایی که از آغاز پیدایش نفت و توجه کشورهای استعمارگر، کشور عزیزمان ایران فرازها و فرودهای بسیاری را تجربه کرده است. لذا توری این صفحات می تواند علاوه بر سیر نظری صنعت نفت در این قطعه از جغرافیای جهان ما را با بخش عظیمی از میراث تاریخی ایران آشنا سازد. بدون شک این مطالعه می تواند در حوزه آمارات آتی نیز چشمانداز نوینی فراروی ما نهسد.

امید است خوانندگان ارجمند از مطالعه این اثر بهره برده و با نگاه جدیدی که از این نوشتار برای آن ها پدید می آید صفحات آیند زندگی را روشن بزنند.

به نوبه خود از تلاش های بی وقفه پدیدآورندگان ارجمند تشکر کرده و برای آنان بهروزی و سعادت روزافزون را خواستارم.

آرزوی قلبی اینجانب دستیابی این عزیزان به قله های رفاه و رستگاری در زندگی علمی و عملی ایشان است.

مهرماه ۱۳۹۱
 تهران

منت خدای را عز و جل که توانی عطا فرمود تا در راستای آشنایی هر چه بیشتر دوست داران و علاقه مندان به جغرافیه در تاریخ نفت ایران، بتوانیم چنین نوشتاری را بنگاریم. در آن چه که پیش روی شما بزرگواران قرار گرفته است، تلاش گردید تا مهم ترین وقایع تاریخ نفت که سرنوشت ایران را به سمت و سوی دیگری کشاند، آورده شود. با سیری بر تحولات نفتی ایران در میابیم که از زمان اعطای اولین امتیاز استخراج منابع نفتی توسط مظفرالدین شاه قاجار، نفت بلای ایران و آغازگر تمامی نگویند بختی ها شد. از آن پس بود که نفت و مسائل مرتبط با آن ترجیع بند تغییرات، تحولات و نابسامانی ها گردید.

در ایران همراه با نفت، خون های فالوایی بیگانگان تقدیم گردید. مجاهدان بالیامانی که پس از مدت ها مبارزه و تحمل مشقات جان خود را فدای استقلال نمودند. مردان از جان گذشته ای که صدا در گلوهایشان خفه شد اما فریادشان تا ابدیت تاریخ طنین افکن خواهد بود. در دهه ۱۳۴۰ نسبی پای به عرصه وجود نهاد که تنها کودکانی ناظر بر جریانات سیاسی و اقتصادی بودند اما فریاد رسای رهبر انقلاب اسلامی ایران را شنیده و در ذهن خویش به امانت گماردند. آن گاه که ندای رهبر کبیر خود را لبیک گفتند، رستاخیزی را برپا کردند که پایه های ظلم و تعدی را در ایران سرنگون کرد. بدین سان انقلاب اسلامی ایران با پشتوانه تعالیم عالیه قرآن کریم شعله فروزانی گشت تا افق تاریخی را روشن کرده و وحشت و اضطراب را به اردوی جهانخواران برد.

و من الله التوفیق

محمد معین مهردادیان

عبیر خسته میری

فصل اول..... ۱۳

- ۱-۱- تاریخچه استفاده از نفت و گاز..... ۱۳
 ۲-۱- تاریخچه استخراج نفت در جهان..... ۲۱
 ۳-۱- تاریخچه استخراج نفت در ایران..... ۲۶
 ۴-۱- ذخایر عمده و تولید نفت و گاز جهان..... ۳۱

فصل دوم..... ۳۳

- ۱-۲- امتیاز هوتز..... ۳۳
 ۲-۲- امتیاز رویتر..... ۳۴
 ۳-۲- امتیاز بانک شاهی..... ۴۴
 ۴-۲- امتیاز دارسی..... ۵۵
 ۵-۲- قرارداد آرمیتاژ اسمیت..... ۶۳
 ۶-۲- لغای امتیاز دارسی..... ۶۵
 ۷-۲- قرارداد ۱۹۳۳..... ۶۶

فصل سوم..... ۸۳

- ۱-۳- امتیاز نفت شمال..... ۸۳
 ۱-۱-۳- روسیه تزاری و امتیاز نفت شمال..... ۸۷
 ۲-۱-۳- انگلستان و امتیاز نفت شمال..... ۹۱
 ۳-۱-۳- آمریکا و امتیاز نفت شمال..... ۹۳
 ۴-۱-۳- واکنش انگلستان و شوروی در برابر تصویب 'عضای امتیاز نفت شمال'..... ۹۷
 ۵-۱-۳- کابینه مسیریالزوله، امتیاز نفت شمال و اعتراض شوروی..... ۱۰۰
 ۶-۱-۳- کابینه دوم قوام و آغاز مذاکرات با شرکت آمریکایی سینکлер..... ۱۰۴
 ۲-۳- امتیاز نفت به شرکت آمریکایی امیرالنین..... ۱۱۴
 ۳-۳- قرارداد 'کتشاف و استخراج معادن با شرکت هلاندی'..... ۱۱۵
 ۴-۳- امتیاز نفت سمنان..... ۱۱۶

فصل چهارم ۱۱۷

۱-۴- قرارداد گس - گلشایین ۱۱۷

۲-۴- تشکیل مجلس شانزدهم و رد قرارداد الحاقی ۱۲۲

۳-۴- ملی شدن صنعت نفت ۱۲۳

فصل پنجم ۱۲۷

۱-۵- کودتای ۲۸ مرداد ۱۲۷

۲-۵- تشکیل کنسرسیوم نفت ۱۳۴

۳-۵- مفاد و معایب قرارداد کنسرسیوم ۱۳۶

۴-۵- واکنش‌ها به قرارداد کنسرسیوم ۱۳۹

۵-۳- کنسرسیوم ۱۴۰

منابع و مآخذ ۱۴۱

www.ketab.ir